DIPARTIMENT GĦALL-KURRIKULU,
RIĊERKA INNOVAZZJONI U TAGĦLIM TUL IL-ĦAJJA
Id-Direttorat għall-Programmi ta' Tagħlim u Assessjar
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv
L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji **KARTA MUDELL**

IT-TMIEN SENA **IL-ĠEOGRAFIJA** **IL-ĦIN: Siegħa**

L-Isem: ______________________________ **Il-Klassi: ____________**

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha u ikteb ċar.

1. Disinn 1 juri kif tifforma oasi. Ikteb sentenza biex turi x'qed juru n-numri minn 2 sa 5 f'disinn 1. L-ewwel sentenza hija lesta bħala eżempju.

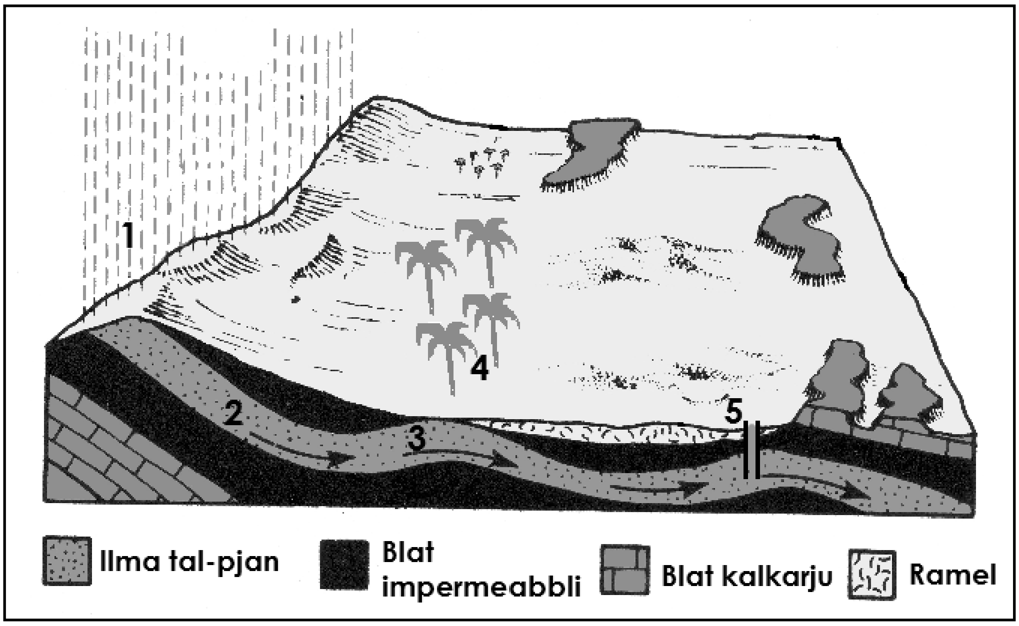

Disinn 1

1	Ix-xita tinżel fuq il-muntanji fit-tarf tad-deżert.
2	
3	
4	
5	

(8)

2. a. Illejbilja disinn 2 b'dan il-kliem:

żejt **ilma** **blat permeabbli**

bir taż-żejt **blat impermeabbli** **(2)**

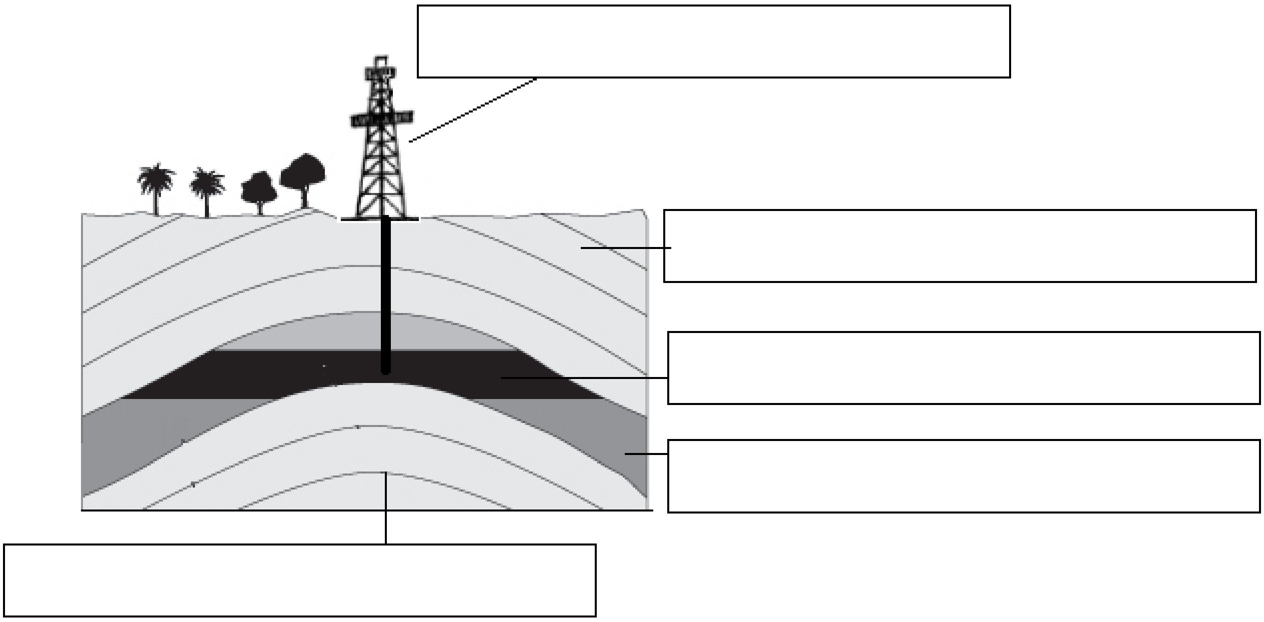

Disinn 2

b. Ikteb dawn is-sentenzi fl-ordni t-tajba biex tispjega x'jiġri wara li ż-żejt jittella' minn taħt id-deżert.

Iż-żejt jiġi ttrasportat bil-pipelines lejn il-portijiet	Prodotti taż-żejt irraffinati jiġu esportati.
Iż-żejt jiġi ttrasportat lejn il-pajjiżi permezz ta' tankers biex jiġi rraffinat.	Ir-raffinerija tipproduċi prodotti bħaż-żejt u d-diżil.

1	
2	
3	
4	

(4)

3. Il-ġemel li jidher f'disinn 3 huwa addattat sew biex jgħix fid-deżert. Spjega **erba'** addattamenti tal-ġemel li bihom ikun jista' jgħix fl-ambjent tad-deżert.

Disinn 3

....

....

....

....

....

....

(8)

4. Disinn 4 juri pjanti li jikbru fid-deżert.

a. Immarka b'(✓) **ħames** karatteristiċi li jgħinu lill-pjanti jgħixu fid-deżert.

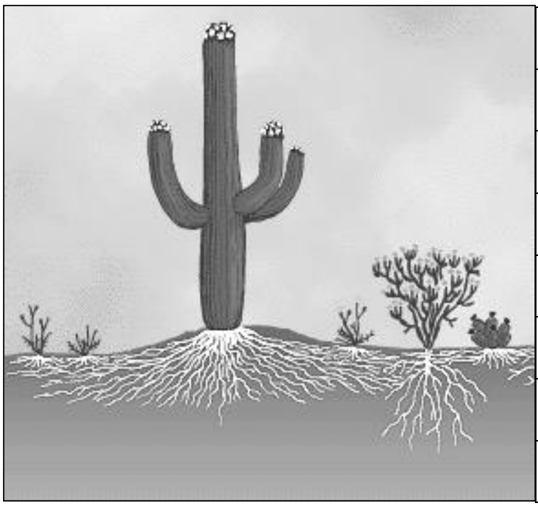

Siġar twal	
Weraq miksija bix-xamgħa	
Jaħżnu l-ilma fiz-zokk	
Għeruq qosra u mifruxa	
Siġar qosra	
Weraq żgħar	
Bla għeruq	
Weraq kbar	

Disinn 4

(5)

b. Spjega kif ix-xewk jgħin lill-kaktus jgħix f’deżert sħun.

....

....

....

(5)

5. Id-deżerti ta’ madwar id-dinja jattiraw lejhom ħafna turisti. Semmi **erba’** attrazzjonijiet turistiċi li nsibu fid-deżerti sħun tas-Saħara.

....

....

....

....

(8)

6. Aqta’ linja taħt ir-risposta t-tajba:

a. Ix-xita li tidher f’disinn 5 tissejjaħ xita (**orografika** / **frontali** / **konvezzjonali**). **(2)**

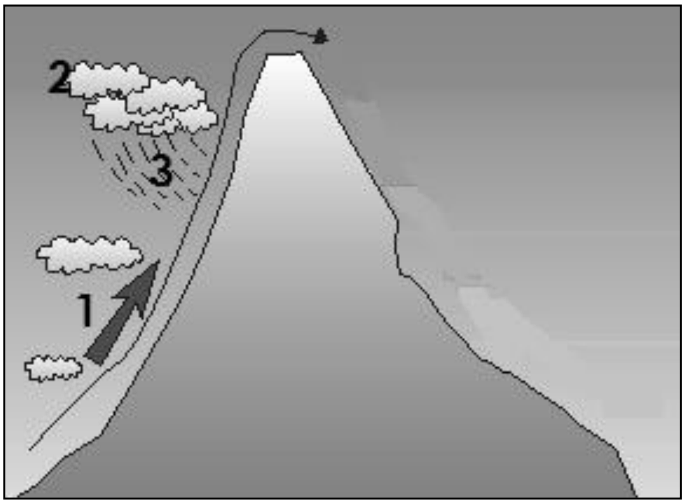

Disinn 5

b. Fit-tabella t’hawn taħt spjega kif tifforma din it-tip ta’ xita billi tikteb x’qed jiġri f’kull stadju mmarkat bin-numri 1 sa 3 f’disinn 5.

1	
2	
3	

(9)

7. a. Disinn 6 juri tip ta' xita li tagħmel f'Malta. Pinġi disinn 6 bil-kuluri skond kif spjegat hawn fit-tabella.

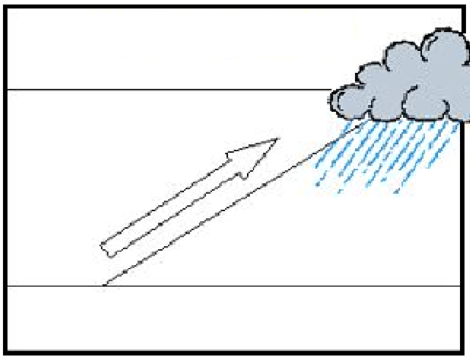

Arja sħuna	Ħamra
Arja kiesħa	Blu
L-art	Griża

Disinn 6

(3)

b. X'tissejjaħ din it-tip ta' xita? .... **(2)**

c. Spjega kif isseħħ din it-tip ta'xita.

....

....

....

....

.... **(6)**

8. a. Disinn 7 juri s-saffi ta' blat fil-gżejjer Maltin. Fuq disinn 7, pinġi b'kulur blu fejn insibu ħażna naturali tal-ilma ta' fuq. **(2)**

b. Fuq disinn 7, pinġi b'kulur aħdar il-post fejn insibu l-ilma tal-pjan. **(2)**

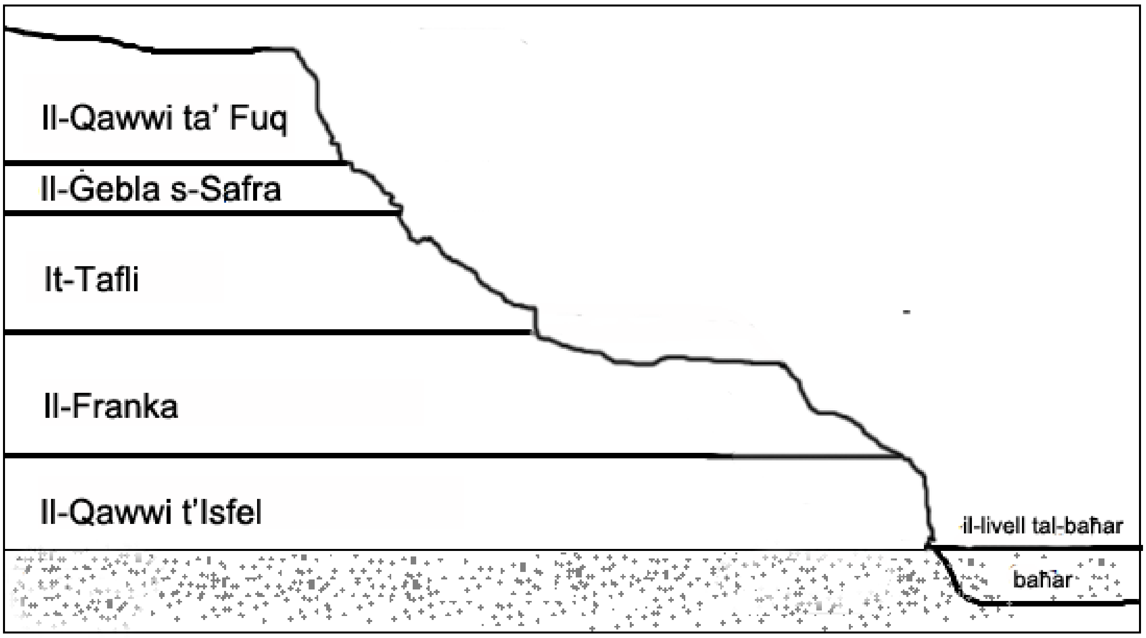

Disinn 7

c. Fil-qosor spjega għalfejn l-ilma tal-pjan hu importanti għall-gżejjer Maltin.

....

....

....

....

(5)

9. Disinn 8 juri modi differenti kif l-ilma tal-pjan jista' jiġi mniġġes. Spjega **tnejn** minn dawn il-modi.

Disinn 9

....

....

....

....

....

....

(6)

10. Aqra din is-silta u wara wieġeb l-mistoqsijiet kollha:

"Illum missieri talabni ngħinu jaħsel il-karozza. Missieri ħareġ il-karozza mill-garaxx u pparkjaha fit-triq. Jien mort inġib il-bramel biex nimlihom bl-ilma tal-bir iżda missieri qalli li se naħslu l-karozza bil-pajp biex inħaffu. Hu qabbad il-pajp mal-vit tal-mejn tal-ilma. Il-pressa tant kienet qawwija li l-ħmieġ beda jinqala' minn mal-karozza mingħajr sforz ta' xejn! L-ilma li beda jċarċar mal-karozza kien maħmuġ ħafna u kellu dbabar suwed ileqqu. Meta kompla jċarċar mal-ġenb tat-triq stħajjiltu xmara sewda!"

a. Semmi **żewġ** modi kif din il-familja qed taħli l-ilma.

....

....

.... **(2)**

b. Semmi **żewġ** modi kif din il-familja setgħet tagħmel użu aħjar mill-ilma biex taħsel l-karozza.

....

....

.... **(4)**

c. L-ilma maħmuġ tal-karozza jista' jniġġes l-ilma tal-pjan. Spjega kif dan jista' jiġri.

....

....

....

.... **(4)**

11. Disinn 10 juri impjant tal-osmosi tal-ilma.

a. Fil-qosor spjega kif dan l-impjant jipproduċi ilma tajjeb għax-xorb.

Disinn 10

....

....

.... **(3)**

b. Ikteb **żewġ** raġunijiet għaliex huwa importanti li Malta tnaqqas il-produzzjoni ta' ilma mir-reverse osmosis tal-ilma.

....

....

....

....

.... **(4)**

c. F'Malta l-ilma huwa riżorsa skarsa. Semmi **tliet** modi kif inti tista' tnaqqas il-konsum tal-ilma fid-dar.

....

....

....

....

.... **(6)**